

Cristina Issa

ISBN 978-606-583-112-3
www.libris.ro

• Clasicism și romanticism	10
• Romantism și simbolism	11
• Tragedie și drame	12
• Neoromanticism și realism	13
Axa critico-argumentativă	14
Concepte operaționale	15
Proiect	16
Bazoul culturii românești	17
Povestea în proza și drama românească	18
• Secvențe semnificative	19
• Analiza povestirilor	20
Novela poli-logică	21
Motiv cu nomică, de Ioan Slavici	22
• Secvențe semnificative	23
• Analiza novetei	24
Romanul realist obiectiv	25
Cartea de luptă Petrușor	26
• Secvențe semnificative	27
• Analiza romanului	28
Romanul realist obiectiv de tipul tragic	29
Enigma Otiliei, de G. Călinescu	30
• Secvențe semnificative	31
• Analiza romanului	32

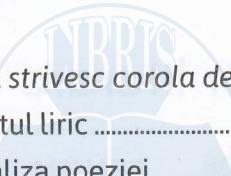
Booklet

Cuprins

TRĂSĂTURI ALE CURENTELOR LITERARE	6
• Clasicism și realism	6
• Romantism și simbolism	7
• Tradiționalism și modernism	8
• Neomodernism și postmodernism	9
AXA TIMPULUI	10
CONCEPTE OPERAȚIONALE	11
PROZA	
Basmul cult	17
<i>Povestea lui Harap-Alb</i> , de Ion Creangă	
• Secvențe semnificative	18
• Analiza basmului	23
Nuvela	29
Nuvela istorică	29
<i>Alexandru Lăpușneanul</i> , de Costache Negruzzì	
• Secvențe semnificative	30
• Analiza nuvelei	33
Nuvela psihologică	38
<i>Moara cu noroc</i> , de Ioan Slavici	
• Secvențe semnificative	39
• Analiza nuvelei	43
Romanul	48
Romanul realist obiectiv	48
<i>Ion</i> , de Liviu Rebreanu	
• Secvențe semnificative	49
• Analiza romanului	53
Romanul realist obiectiv de tip balzacian	59
<i>Enigma Otiliei</i> , de G. Călinescu	
• Secvențe semnificative	59
• Analiza romanului	65

Romanul modern subiectiv	71
Romanul de analiză psihologică	
<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Camil Petrescu</i>	
• Secvențe semnificative	72
• Analiza romanului	76
Romanul experienței	
<i>Maitreyi, de Mircea Eliade</i>	
• Secvențe semnificative	82
• Analiza romanului	87
Romanul postbelic (de după al Doilea Război Mondial).....	91
<i>Morometii, de Marin Preda</i>	
• Secvențe semnificative	92
• Analiza romanului	97
POEZIA	
Romantismul	103
<i>Luceafărul, de Mihai Eminescu</i>	
• Versuri semnificative	104
• Analiza poemului	107
<i>Floare albastră, de Mihai Eminescu</i>	
• Textul liric	113
• Analiza poeziei	114
Simbolismul	117
<i>Plumb, de George Bacovia</i>	
• Textul liric	118
• Analiza poeziei	119
<i>Lacustră, de George Bacovia</i>	
• Analiza poeziei	122
Modernismul	124
<i>Testament, de Tudor Arghezi</i>	
• Analiza poeziei	125
<i>Flori de mucigai, de Tudor Arghezi</i>	
• Analiza poeziei	129

***Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, de Lucian Blaga**

• Textul liric	133
• Analiza poeziei	134

***Riga Crypto și lapona Enigel*, de Ion Barbu**

• Textul liric	137
• Analiza poeziei	139

Tradiționalismul

Aci sosi pe vremuri, de Ion Pillat

• Textul liric	145
• Analiza poeziei	147

În Grădina Ghetsemani, de Vasile Voiculescu

• Analiza poeziei	150
-------------------------	-----

Neomodernismul

Leoaică Tânără, iubirea, de Nichita Stănescu

• Textul liric	153
• Analiza poeziei	154

DRAMATURGIA

Comedia

O scrisoare pierdută, de Ion Luca Caragiale

• Secvențe semnificative	158
• Analiza comediei	163

Drama

Iona, Marin Sorescu

• Secvențe semnificative	171
• Analiza dramei	176

EPOCI ȘI IDEOLOGII LITERARE

Perioada pașoptistă

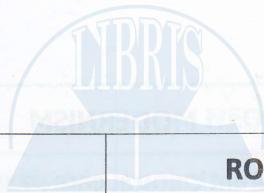
Epoca marilor clasici

Perioada interbelică

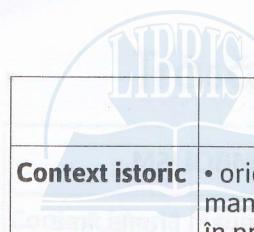
Bibliografie selectivă	191
------------------------------	-----

Trăsături ale curentelor literare

	CLASICISM	REALISM
Context istoric	<ul style="list-style-type: none"> curent literar-artistic; s-a manifestat în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea 	<ul style="list-style-type: none"> curent literar; s-a manifestat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea
Trăsături	<ul style="list-style-type: none"> predomină rigurozitatea și rațiunea ca elemente definitorii ale omului, care primează asupra sentimentului; operele clasice au un puternic caracter moralizator, educativ; cultivă trăsături precum curajul, vitejia, generozitatea, avariția, naivitatea; sunt imitate aspecte esențiale ale omului și ale vieții acestuia personajele sunt animate de idealuri eroice și principii morale înalte; naratorul este implicat; stilul se remarcă prin rigoare compozițională, puritate și claritate; 	<ul style="list-style-type: none"> înfățișează un tablou cât mai cuprinzător și fidel al vieții sociale; prezintă într-un mod cât mai verosimil realitatea; apare principiul obiectivității (înfățișează realitatea aşa cum este); accentul este pus pe fapte, întâmplări și personaje luate din realitate; teme specifice sunt căsătoria, familia, goana după înnavutire, parvenitismul; personajele sunt oameni obișnuiți, reprezentativi pentru o tipologie umană (arivistul, avarul etc.) și sunt prezenți în mediul în care trăiesc; naratorul este neimplicat, omniscient și omniprezent, în general obiectiv; stilul se remarcă prin echilibru, precizie, detaliu, veridicitate
Reprezentanți	<ul style="list-style-type: none"> - în literatura universală (Molière, Corneille, Racine) - în literatura română (I. L. Caragiale, Ioan Slavici, Ion Creangă) 	<ul style="list-style-type: none"> - în literatura universală (Balzac, Tolstoi, Dickens) - în literatura română (Nicolae Filimon, Liviu Rebreanu, G. Călinescu)

	ROMANTISM	SIMBOLISM
Context istoric	<ul style="list-style-type: none">• curent literar-artistic; s-a manifestat în prima jumătate a secolului al XIX-lea, ca reacție împotriva rigurozității clasicismului	<ul style="list-style-type: none">• a luat naștere în Franța, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea ca reacție împotriva romantismului
Trăsături	<ul style="list-style-type: none">• primează sensibilitatea asupra rațiunii;• evadarea din realitate (se caută spații compensatorii, se întorc în trecut sau se cufundă în lumea visului);• sunt apreciate valorile individuale și naționale;• predilecția pentru mit și simbol, pentru inspirația din folclor și istorie;• stilistic se observă cultivarea antitezei;• teme specifice sunt istoria, natura, folclorul, iubirea, cosmosul;• personajele sunt excepționale și acționează în împrejurări excepționale;• naratorul este implicat afectiv, renunță la omnisciencă;• stilul se remarcă prin originalitate și libertate de creație, reacție împotriva rigorii clasice;• specii literare: drama istorică și filosofică, meditație, elegie, romanță.	<ul style="list-style-type: none">• cultivarea simbolurilor, a corespondențelor, sinestezilor, sugestiei;• corespondențe între culori, arome și sunete;• utilizarea refrenului, a repetițiilor, cu scopul de a conferi muzicalitate textului;• pentru simboliști, poezia este o artă a sugestiei, iar rolul creatorului este acela de a inventa ceea ce nu cunoaște, de a sugera, fără să numească;• teme specifice ale poeziei simboliste sunt descompunerea universului, nevrozele, bolile, obsesia morții;• poetul simbolist este izolat, exclus, marcat de angoasă;
Reprezentanți	<ul style="list-style-type: none">- în literatura universală (Byron, V. Hugo)- în literatura română (Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu)	<ul style="list-style-type: none">- în literatura universală (Paul Verlaine, Arthur Rimbaud)- în literatura română (Al. Macedonski, G. Bacovia, Ștefan Petică, Ion Minulescu)

	TRADITIONALISM	MODERNISM
Context istoric	<ul style="list-style-type: none">orientare literară care s-a manifestat în literatura română în prima jumătate a secolului al XX-lea;	<ul style="list-style-type: none">current cultural care se manifestă de la mijlocul secolului al XIX-lea, până în perioada postbelică a secolului al XX-lea;
Trăsături	<ul style="list-style-type: none">cuprinde trei curente înrudite: sămănătorismul, poporanismul și gândirismul;revista culturală care a promovat această direcție a fost „Gândirea”;există o preocupare pentru întoarcerea la originile literaturii;promovează problematica țărănească;pune accent pe etnic, etic și social;cultivă universul patriarhal al satului, privit ca o vatră de spiritualitate;cultivă poezia cu subiect religios;păstrează forme prozodice tradiționale (strofa, ritmul, rima);promovează proza realistă;personaje - tipologia preferată este haiducul, ciobanul, răzeșul, preotul;teme specifice: strânsa legătură între om și pământ, nostalgia trecutului, continuitatea generațiilor, casa și biserică, ciclicitatea anotimpurilor;	<ul style="list-style-type: none">revista care a promovat modernismul este „Sburătorul”;preocuparea pentru marile probleme ale cunoașterii;proza modernă - cultivarea romanului de analiză psihologică;ruptura de tradiție;întrebunțează tehnici și modalități specifice: analiza psihologică, monologul interior;evenimentele nu mai sunt relatate în ordine cronologică, apare ideea de „timp interior”, principiul memoriei involuntare;personaje - tipologia predilectă este cea a intelectualului care se confruntă cu probleme de ordin moral sau existențial;poezia modernă se bazează pe metaforă, preferată fiind luciditatea în actul de creație lirică;dispar speciile literare consacrate;se modifică punctuația convențională (versurile încep fără majusculă, dispar punctul și virgula); apare tehnica îngambamentului;există o preferință pentru artele poetice.
Reprezentanți	<ul style="list-style-type: none">în poezie (G. Coșbuc, O. Goga, Ion Pillat, V. Voiculescu)în proză (Calistrat Hogaș, Mihail Sadoveanu)	<ul style="list-style-type: none">în poezie (Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu)în proză (Mircea Eliade, Camil Petrescu)

	NEOMODERNISM	POSTMODERNISM
Context istoric	<ul style="list-style-type: none"> orientare literară care s-a manifestat în literatura română postbelică; 	<ul style="list-style-type: none"> orientare literară care s-a manifestat, alături de neomodernism, în literatura română postbelică;
Trăsături	<ul style="list-style-type: none"> se remarcă o revigorare a poeziei și a formelor de expresie în general; revine la poezia reflexivă, la discursul subiectiv; libertatea și inovarea limbajului poetic; abordarea modernă a marilor teme ale lumii; reprezentarea abstracțiilor în formă concretă; orientare culturală specifică generației '60; 	<ul style="list-style-type: none"> literatura postmodernistă reciclează formele literare vechi, utilizează citatul, aluzia, colajul; suprapunerea elementelor vechi și noi; consideră tradiția o sursă de creație, care poate fi valorificată în diverse moduri; sunt valorificate ironia, parodia, ludicul; poezia se inspiră din realitatea orașului și a străzii; orientare culturală specifică generației '80 (în general);
Reprezentanți	<ul style="list-style-type: none"> - Nichita Stănescu, Ştefan Augustin Doinaş, Marin Sorescu 	<ul style="list-style-type: none"> - Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Simona Popescu

Axa timpului

PERIOADA PAŞOPTISTĂ	1830	
EPOCA MARILOR CLASICI	1860	
	1873	• „Floare albastră”, de Mihai Eminescu
	1877	• „Povestea lui Harap-Alb”, de Ion Creangă
	1881	• „Moara cu noroc”, de Ioan Slavici
	1883	• „Luceafărul”, de Mihai Eminescu
	1884	• „O scrisoare pierdută”, de I. L. Caragiale
	1885	
	1913	• „Lacustră”, de George Bacovia
	1916	• „Plumb”, de George Bacovia
	1920	
PERIOADA INTERBELICĂ	1919	• „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, de Lucian Blaga
	1920	• „Ion”, de Liviu Rebreanu
	1921	• „În Grădina Ghetsemani”, de Vasile Voiculescu
	1923	• „Aci sosi pe vremuri”, de Ion Pillat
	1924	• „Riga Crypto și laponă Enigel”, de Ion Barbu
	1927	• „Testament”, de Tudor Arghezi
	1930	• „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, de Camil Petrescu
	1931	• „Flori de mucigai”, de Tudor Arghezi
	1933	• „Maitreyi”, de Mircea Eliade
	1938	• „Enigma Otiliei”, de G. Călinescu
	1940	
	1957	
PERIOADA POSTBELICĂ (DUPĂ AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL)	1955	• „Moromeții” vol. 1, de Marin Preda
	1964	• „Leioacă Tânără, iubirea”, de Nichita Stănescu
	1967	• „Moromeții” vol. 2, de Marin Preda
	1968	• „Iona”, de Marin Sorescu

Concepte operaționale

ACȚIUNEA se constituie ca desfășurare a întâmplărilor dintr-o operă literară, inclusând astfel și relația dintre personaje la un moment dat.

ANALIZA PSIHOLOGICĂ este o modalitate de verificare a subiectivității personajului pentru a scoate în evidență tensiunile, traumele vietii interioare. Se poate realiza prin dialog, stil indirect liber și monolog interior.

ANTICIPAREA este o modalitate de a prefigura evoluția personajului, realizată prin replici, prin gesturi sau situații care anunță evenimentele ulterioare, hotărâtoare în desfășurarea faptelor.

ANTITEZA se realizează prin contrastul dintre doi termeni care au o parte identică sau comună.

AUTENTICITATEA este o trăsătură caracteristică prozei de analiză și presupune sinceritate absolută, renunțare la stilul frumos (anticalofolie). Autenticitatea reprezintă condiția esențială a originalității și primește statutul de valoare estetică; este o trăsătură a romanului modern.

MODALITĂȚI DE CARACTERIZARE

- Caracterizarea directă poate fi realizată de către:
 - narator (prin portretul fizic și/sau moral, prin comentarii explicite, aluzii);
 - personajul însuși (autocaracterizarea prin mărturisiri făcute altor personaje, autoanalize monologate);
 - alte personaje (prin mărturii, descrierii).
- Caracterizarea indirectă se deduce din:
 - acțiunile, atitudinile, opiniiile exprimate de personaj;
 - mediul în care trăiește: oraș, locuință, dar și familia, grupul sau societatea în care evoluează;
 - limbajul folosit.

COMICUL este un mod de reprezentare artistică a realității, generator de râs datorită evidențierii unui contrast: dintre frumos și urât, esență și aparență, valoare și non-valoare, scop și mijloace, efort și realizare, dintre intenție și rezultatul ei.